

P. MILOSLAVOV

Abecedar muzical

ÎN 15 PLANȘE

CASA CENTRALĂ A CREAȚIEI POPULARE

SCRIEREA DURATEI SUNETELOR

Scrierea sunetelor se face prin note muzicale. Notele, în funcție de durata sunetelor, au diferite forme (valori).
Momentele de tăcere în muzică se arată prin pauze

NOTA PAUZA

INTREAGĂ

NOTA PAUZA

DOIMEA

NOTA PAUZA

PĂTRIMEA

NOTA PAUZA

OPTIMEA

NOTA PAUZA

ȘAISPREZECIMEA

NOTA PAUZA

TREIZECIDOIMEA

1. Codița verticală se scrie în sus în partea dreaptă, sau în jos în partea stângă.
2. Notele situate sub a treia linie a portativului se scriu cu codița în sus, iar cele situate deasupra acestei linii, se scriu cu codița în jos.
3. Când se scriu două sau mai multe sunete care se execută în același timp (acorduri) atunci notele pot avea codița comună.
4. Stegulețele ce se adaugă codiței se scriu întotdeauna în partea dreaptă.

VALOAREA NOTELOR

Numărul timpilor fiecărei note

	„unu”	„doi”	„trei”	„patru”
NOTA ÎNTREAGĂ				
DOIMEA				
PĂTRIMEA				
OPTIMEA				
ȘAISPREZECIMEA				

5. În cazul unor grupe de note, stegulețele pot fi înlocuite prin liniuțe drepte care leagă notele între ele.

DE EXEMPLU:

ÎN LOC DE:	SE SCRIE:

PUNCTUL

Punctul, pus în dreapta unei note sau unei pauze, mărește cu o jumătate valoarea notei sau pauzei respective.

$\text{O} \cdot = \text{O} \cdot = \frac{3}{2} \left(\frac{6}{4} \right)$
 $\text{P} \cdot = \text{P} \cdot = \frac{3}{4}$
 $\text{P} \cdot = \text{P} \cdot = \frac{3}{8}$
 $\text{P} \cdot = \text{P} \cdot = \frac{3}{16}$

Două puncte puse în dreapta unei note sau unei pauze măresc cu trei sferturi valoarea notei sau pauzei respective.

$\text{O} \cdot \cdot = \text{O} \cdot \cdot = \frac{7}{4}$
 $\text{P} \cdot \cdot = \text{P} \cdot \cdot = \frac{7}{8}$
 $\text{P} \cdot \cdot = \text{P} \cdot \cdot = \frac{7}{16}$

LEGATO

SAU

1. Legato unește două sau mai multe note de aceeași înălțime, într-o singură durată.

$\text{O} \text{---} \text{O} = \frac{8}{4}$
 $\text{P} \text{---} \text{P} = \frac{7}{4}$
 $\text{P} \text{---} \text{P} = \frac{5}{4}$
 $\text{P} \text{---} \text{P} = \frac{6}{4}$

2. Legato care unește note de înălțimi diferite arată că notele cuprinse de acest legato se cîntă pe o singură silabă.

Draga mea Ca - il nuș - ca..

COROANA (FERMATA)

SAU

Coroana este un semn care prelungeste durata sunetului sau a pauzei deasupra căreia este pus.

Durata notei sau a pauzei deasupra căreia se găsește coroana, este determinată de simțul artistic al executantului.

Coroana se scrie cu curbura în sus, pentru notele ce se găsesc deasupra liniei a treia a portativului și cu curbura în jos, pentru notele de sub această linie.

TRIOLETUL

Triolețul este împărțirea unei anumite durate în trei părți egale în loc de două. Triolețul se indică prin cifra 3.

Un exemplu privind durata triolețului.

„un” „doi”

SCRIEREA ÎNĂLȚIMII SUNETELOR

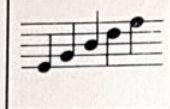
P. MILOSLAVOV
Abecedar muzical
în planșe

PLANȘA 2

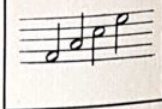
Pentru reprezentarea grafică a înălțimii sunetelor, notele se scriu mai jos sau mai sus, după cum sînt mai grave sau mai acute, pe o serie de cinci linii orizontale și egal distanțate între ele, numită portativ. Sunetele înalte sau joase ce nu pot fi scrise pe portativ, se scriu pe linii suplimentare deasupra portativului sau dedesubtul lui. Liniile unui portativ se numără de jos în sus; liniile suplimentare se numără, cele superioare, de la portativ în sus, iar cele inferioare, de la portativ în jos.

NOTELE SE SCRIU:

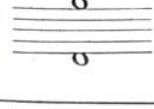
1. Pe liniile portativului

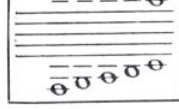
2. În spațiile portativului

3. Deasupra și sub portativ

4. Pe linii suplimentare deasupra și sub portativ

PORTATIVUL ȘI LINIOARELE SUPPLEMENTARE

— a 5-a linioară suplimentară deasupra portativului
— a 4-a " " " " " "
— a 3-a " " " " " "
— a 2-a " " " " " "
— 1-a " " " " " "

— 1-a linioară suplimentară sub portativ
— a 2-a " " " " " "
— a 3-a " " " " " "
— a 4-a " " " " " "
— a 5-a " " " " " "

OCTAVELE

Înșiruirea sunetelor de la „DO” până la următorul și cel mai apropiat sunet „DO” constituie o octavă. Numărarea sunetelor fiecărei octave se face pînă la sunetul „SI” inclusiv.

Octavele cu începere de la cele mai joase sunete, în ordine suitoare, au următoarele denumiri:

SUBCONTRAECTAVĂ
CONTRAECTAVĂ
OCTAVA MARE
OCTAVA MICĂ
1-a, 2-a, 3-a, 4-a și a 5-a OCTAVĂ

În muzica actuală sînt folosite aproximativ 100 sunete muzicale deosebite. Aceste sunete se repetă în serii de cîte 12 la înălțimi diferite.

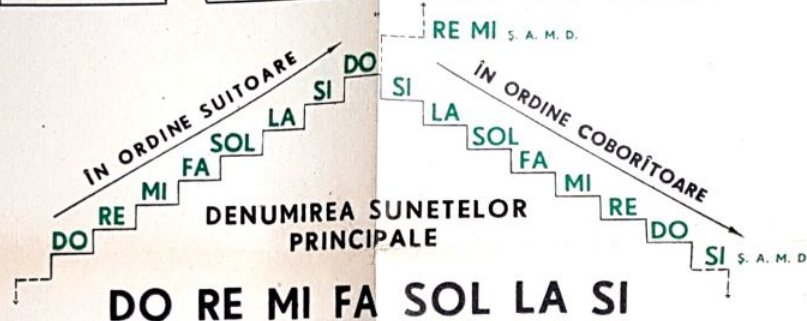
Lucrul acesta poate fi foarte ușor observat, dacă ne uităm la clapele unui pian sau acordeon. Vom vedea cum șirul de clape albe și negre se împarte în serii identice de cîte 12 dintre care

7 clape albe și 5 negre.

Clapele albe reprezintă cele 7 sunete principale al căror tablou îl dăm alăturat, iar cele negre reprezintă cele 5 sunete intermediare.

O porțiune din claviatura unui pian cuprinzînd 12 clape

PENTRU DETERMINAREA LOCULUI DE SCRIERE A SUNETELOR DE DIFERITE ÎNĂLȚIMI, LA ÎNCEPUTUL PORTATIVULUI SE SCRIE UN SEMN SPECIAL NUMIT CHEIE

Cheia de „SOL” ne arată că pe linia a doua a portativului se scrie nota „SOL” din prima octavă.

CHEIA DE „SOL”
(DE VIOLINĂ)

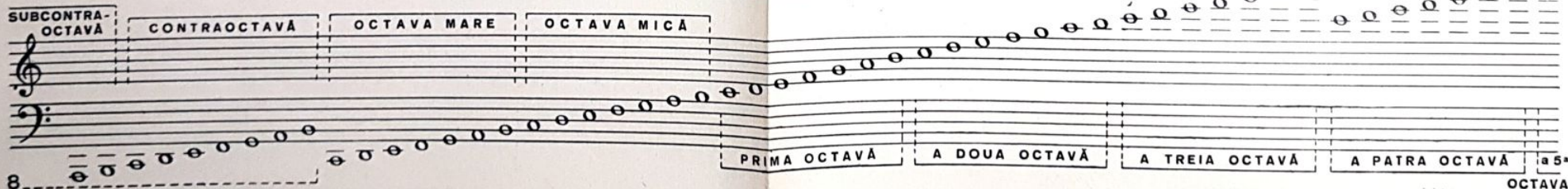
CHEIA DE „FA”
(DE BAS)

Cheia de „FA” ne arată că pe linia a patra a portativului se scrie nota „FA” din octava mică.

SCRIEREA SUNETELOR PRINCIPALE A DIFERITELOR OCTAVE

OBSERVAȚIE: Cînd cifra 8 este pusă deasupra unor note, sunetele se execută cu o octavă mai sus decît sînt scrise. Cînd cifra 8 este pusă dedesubtul unor note, sunetele se execută cu o octavă mai jos decît sînt scrise.

MASURILE (TACTELE)

Orice compoziție muzicală se împarte în măsuri (tacte). Fiecare măsură începe cu un timp accentuat (tare) și se termină cu un timp neaccentuat (slab). Pe portativ, măsurile se despart una de alta prin linii verticale (bare de măsură). Fiecare măsură se compune dintr-un anumit număr de timpi (bătăi) tari și timpi (bătăi) slabi. Numărul și durata timpilor dintr-o măsură se indică la începutul compoziției muzicale prin cifre scrise pe portativ una sub alta, imediat după cheie și armură. Măsura de la începutul compoziției muzicale din care lipsesc unul sau mai mulți timpi se numește măsură incompletă, anacruză sau auctact.

MĂSURI SIMPLE

Măsurile formate din doi sau trei timpi (bătăi) se numesc simple. Ele au un singur timp (bătaie) tare, la începutul măsurii.

MĂSURA DE DOI (TIMPI)

MĂSURA CUPRINDE DOUĂ UNITĂȚI. O UNITATE ESTE EGALĂ CU (PĂTRIME)

Diagram showing a musical staff with a 2/4 time signature. The staff is divided into two measures by a vertical bar line. The first measure contains two eighth notes (quarter note total), and the second measure contains two eighth notes (quarter note total). Above the staff, the word "MĂSURA" is written above each measure. Below the staff, the lyrics "la - tă vi - va - n - flo - re - ște" are written.

Diagram showing a musical staff with a 2/4 time signature. The staff is divided into two measures by a vertical bar line. The first measure contains two eighth notes (quarter note total), and the second measure contains two eighth notes (quarter note total). Above the staff, the word "MĂSURA" is written above each measure. Below the staff, the lyrics "Se u - su - că iar - ba în cîm - pi - e" are written.

MĂSURA CUPRINDE DOUĂ UNITĂȚI. O UNITATE ESTE EGALĂ CU (DOIME)

Diagram showing a musical staff with a 3/4 time signature. The staff is divided into three measures by vertical bar lines. The first measure contains a quarter note, the second a quarter note, and the third a half note. Above the staff, the word "MĂSURA" is written above each measure.

Diagram showing a musical staff with a 3/4 time signature. The staff is divided into three measures by vertical bar lines. The first measure contains a quarter note, the second a quarter note, and the third a half note. Above the staff, the word "MĂSURA" is written above each measure.

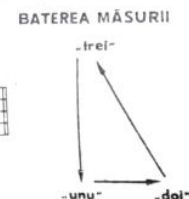
Diagram showing a musical staff with a 3/4 time signature. The staff is divided into three measures by vertical bar lines. The first measure contains a quarter note, the second a quarter note, and the third a half note. Above the staff, the word "MĂSURA" is written above each measure.

MĂSURA DE TREI (TIMPI)

Diagram showing a musical staff with a 3/4 time signature. The staff is divided into three measures by vertical bar lines. The first measure contains a quarter note, the second a quarter note, and the third a half note. Above the staff, the word "MĂSURA" is written above each measure. Below the staff, the lyrics "Pe sub tur-nuri stră-vechi cur-ge Vol-ga vu - ind" are written.

Diagram showing a musical staff with a 3/4 time signature. The staff is divided into three measures by vertical bar lines. The first measure contains a quarter note, the second a quarter note, and the third a half note. Above the staff, the word "MĂSURA" is written above each measure. Below the staff, the lyrics "Va - lul mă - rii-n stînci se spar-ge" are written.

Diagram showing a musical staff with a 3/4 time signature. The staff is divided into three measures by vertical bar lines. The first measure contains a quarter note, the second a quarter note, and the third a half note. Above the staff, the word "MĂSURA" is written above each measure. Below the staff, the lyrics "Ti-nă-ră și dra-gă mîn-dru-li - ța mea" are written.

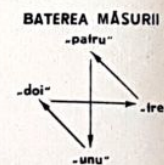
MĂSURI COMPUSE

Măsurile compuse sînt formate din două măsuri simple. Ele au două accente, unul tare și unul slab; Accentul tare cade pe primul timp al primei măsurii simple, iar accentul slab pe primul timp al celei de a doua măsurii simple.

MĂSURA DE PATRU (TIMPI)

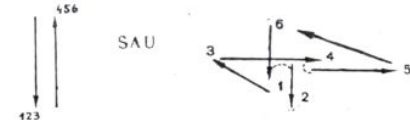
ACCENTUL TARE
ACCENTUL SLAB

Diagram showing a musical staff with a 4/4 time signature. The staff is divided into four measures by vertical bar lines. The first measure contains a quarter note, the second a quarter note, the third a quarter note, and the fourth a quarter note. Above the staff, the word "MĂSURA" is written above each measure. Below the staff, the lyrics "In cîm pi - e stă un mes-tea-cân" are written.

MĂSURA DE ȘASE (TIMPI)

Diagram showing a musical staff with a 6/4 time signature. The staff is divided into six measures by vertical bar lines. The first measure contains a quarter note, the second a quarter note, the third a quarter note, the fourth a quarter note, the fifth a quarter note, and the sixth a quarter note. Above the staff, the word "MĂSURA" is written above each measure. Below the staff, the lyrics "A um-blăt ti-ne-ri - ca Pes-te cîm-puri și pes-te vâi" are written.

MASURI MIXTE

Măsurile mixte sînt alcătuite din unirea măsurilor de doi și trei timpi. Măsurile de cinci timpi pot avea două aspecte:

Diagram showing a musical staff with a 5/4 time signature. The staff is divided into two measures by a vertical bar line. The first measure contains two eighth notes (quarter note total), and the second measure contains three eighth notes (quarter note total). Above the staff, the word "MĂSURA" is written above each measure. Below the staff, the lyrics "In cîm pi - e stă un mes-tea-cân" are written.

Diagram showing a musical staff with a 5/4 time signature. The staff is divided into two measures by a vertical bar line. The first measure contains two eighth notes (quarter note total), and the second measure contains three eighth notes (quarter note total). Above the staff, the word "MĂSURA" is written above each measure. Below the staff, the lyrics "Ste-pa, ste-pa mea" are written.

RITMUL ȘI METRICA

Combinarea diferitelor valori de note în cadrul unei compoziții muzicale se numește ritm muzical.
Înălțuirea alternativă a timpilor accentuați și neaccentuați dintr-o măsură se numește metrică muzicală.

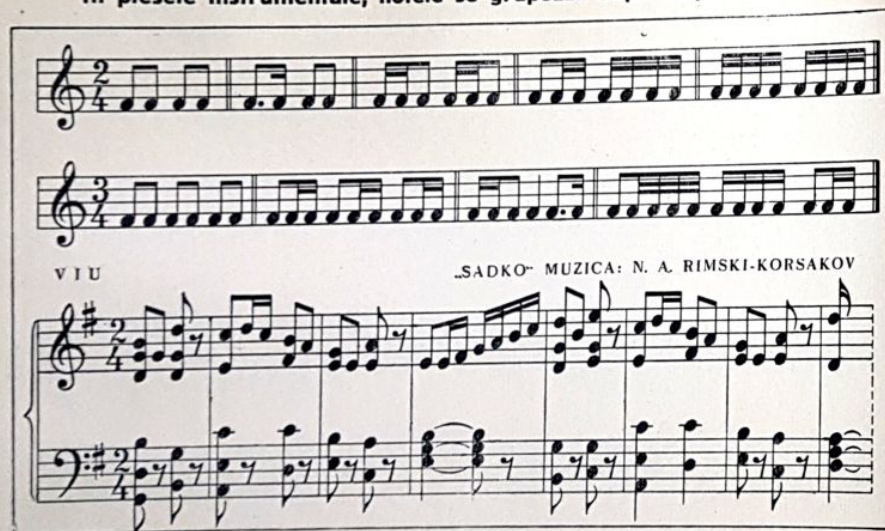
EXERCIIU DE RITM ȘI METRICĂ

Descifrați, bateți măsura și cîntați

GRUPAREA NOTELOR

În piesele instrumentale, notele se grupează după timpii măsurilor.

În piesele vocale, notele se grupează după silabele textului.

SINCOPA

Se numește sincopă schimbarea accentului de pe timpul tare pe cel slab.

TON ȘI SEMITON

Cele șapte sunete corespunzătoare celor 7 note principale, în înălțuirea lor prin trepte alăturate (DO - RE - MI - FA - SOL - LA - SI), sînt separate între ele prin două feluri de distanțe: Tonuri și Semitonuri.
Pe claviatura pianului și acordeonului, semitonurile se găsesc între o clapă albă și una neagră alăturate sau între două clape albe alăturate ce nu sînt separate prin clapă neagră. La instrumentele de corzi ciupite, (Mandolină, Balalaică etc.) semitonurile se găsesc între două bare metalice alăturate. Tonul este egal cu două semitonuri.

TONURILE ȘI SEMITONURILE ÎN GAMA DO MAJOR

SEMITON
ÎNTE SUNETELE
MI - FA

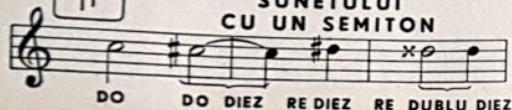
SEMITON
ÎNTE SUNETELE
SI - DO

SEMNELE DE ALTERAȚIE (ACCIDENȚII) PENTRU RIDICAREA SAU COBORÎREA SUNETULUI CU UN SEMITON

Diezul

DETERMINĂ URCAREA
SUNETULUI
CU UN SEMITON

X DUBLU-DIEZ

DETERMINĂ URCAREA SUNETULUI CU UN TON

Bemolul

DETERMINĂ COBORÎREA
SUNETULUI
CU UN SEMITON

Becarul

DESFIINȚEAZĂ EFECTUL
DIEZULUI SAU BEMOLULUI

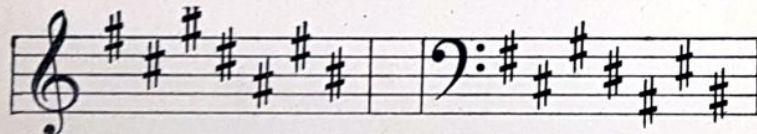
1. Semnele de alterație puse la cheie poartă denumirea de armură.
2. Semnul de alterație pus înaintea unei note se numește accident.

ARMURA

Semnele de alterație ale armurii ridică sau coboară sunetele corespunzătoare în toate octavele, pînă la desființarea lor prin becari.
Semnele de alterație care constituie armura se scriu la cheie în ordinea următoare:

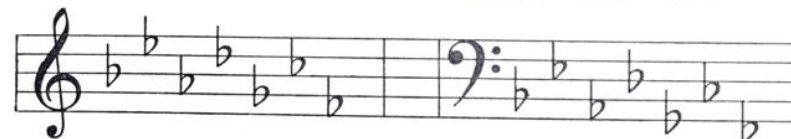
DIEZI

FA DO SOL RE LA MI SI

BEMOLI

SI MI LA RE SOL DO FA

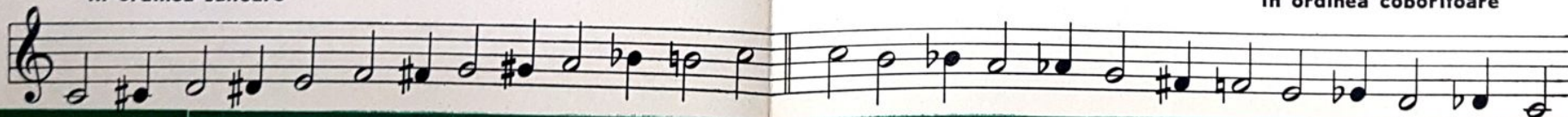
GAMA CROMATICĂ

Gama cromatică este succesiunea din semiton în semiton a celor douăsprezece sunete din cuprinsul unei octave.

Exemplu: Gama cromatică „Do major”

În ordinea suitoare

În ordinea coboritoare

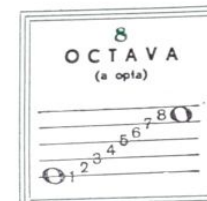

INTERVALELE

Distanța între două sunete din punct de vedere al înălțimii lor se numește interval.
Intervalele se măsoară prin numărul treptelor (sunetelor) și numărul tonurilor și semitonurilor.

După numărul treptelor, intervalele se numesc:

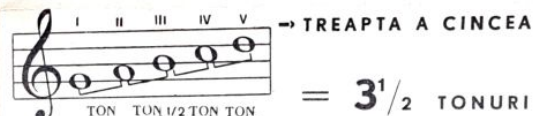
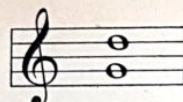
După numărul tonurilor și semitonurilor, intervalele se împart în:
PERFECTE, MARI, MICI, MĂRITE ȘI MICȘORATE.

Exemple de determinare a intervalului.

Numele intervalului se determină prin numărul treptelor conținute.

ÎNTREBARE:
CE FEL DE INTERVAL ESTE?

$$= 3\frac{1}{2} \text{ TONURI}$$

RĂSPUNS:
CVINTĂ PERFECTĂ

Felul intervalului se determină prin numărul tonurilor și semitonurilor:

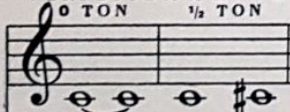
INTERVALELE ȘI RĂSTURNAREA LOR

Răsturnarea unui interval constă în trecerea notei inferioare la octava superioară sau invers (a notei superioare la octava inferioară).
Prin răsturnare intervalele perfecte rămân tot perfecte, cele mari devin mici și invers, iar cele mărite devin micșorate și invers.

INTERVALELE PERFECTE

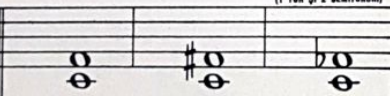
PRIME

PERFECTE MĂRITE
0 TON 1/2 TON

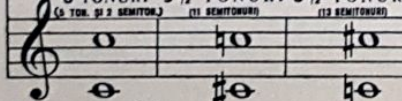
CVARTE

PERFECTE MĂRITE MICȘORATE
2 1/2 TONURI 3 TONURI 2 TONURI
(1 TON ȘI 2 SEMITONURI)

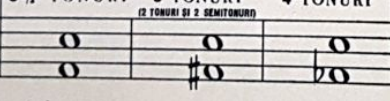
OCTAVE

PERFECTE MICȘORATE MĂRITE
6 TONURI 5 1/2 TONURI 6 1/2 TONURI
(6 TON ȘI 2 SEMITONURI) (11 SEMITONURI) (12 SEMITONURI)

CVINTE

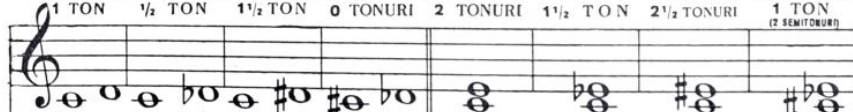
PERFECTE MICȘORATE MĂRITE
3 1/2 TONURI 3 TONURI 4 TONURI
(2 TONURI ȘI 2 SEMITONURI) (2 TONURI) (4 TONURI)

INTERVALELE MARI ȘI MICI

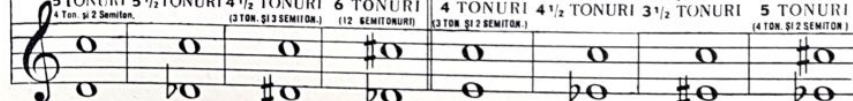
SECUNDE

MARI MICI MĂRITE MICȘORATE MARI MICI MĂRITE MICȘORATE
1 TON 1/2 TON 1 1/2 TON 0 TONURI 2 TONURI 1 1/2 TON 2 1/2 TONURI 1 TON
(2 SEMITONURI)

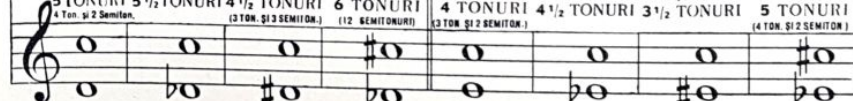
TERȚE

MIC MARI MICȘORATE MĂRITE MIC MARI MICȘORATE MĂRITE
5 TONURI 5 1/2 TONURI 4 1/2 TONURI 6 TONURI 4 TONURI 4 1/2 TONURI 3 1/2 TONURI 5 TONURI
(4 TON ȘI 2 SEMITONURI) (3 TON ȘI 2 SEMITONURI) (12 SEMITONURI) (13 TON ȘI 2 SEMITONURI) (4 TON ȘI 2 SEMITONURI)

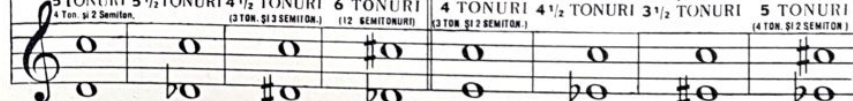
SEPTIME

MIC MARI MICȘORATE MĂRITE MIC MARI MICȘORATE MĂRITE
5 TONURI 5 1/2 TONURI 4 1/2 TONURI 6 TONURI 4 TONURI 4 1/2 TONURI 3 1/2 TONURI 5 TONURI
(4 TON ȘI 2 SEMITONURI) (3 TON ȘI 2 SEMITONURI) (12 SEMITONURI) (13 TON ȘI 2 SEMITONURI) (4 TON ȘI 2 SEMITONURI)

SEXTA

MIC MARI MICȘORATE MĂRITE MIC MARI MICȘORATE MĂRITE
5 TONURI 5 1/2 TONURI 4 1/2 TONURI 6 TONURI 4 TONURI 4 1/2 TONURI 3 1/2 TONURI 5 TONURI
(4 TON ȘI 2 SEMITONURI) (3 TON ȘI 2 SEMITONURI) (12 SEMITONURI) (13 TON ȘI 2 SEMITONURI) (4 TON ȘI 2 SEMITONURI)

^{*)} Aceste intervale se găsesc numai în gamele cromatice.

TONALITATEA

Gîndirea muzicală se exprimă prin combinarea sunetelor muzicale.

Unele sunete apar ca de sine stătătoare (au stabilitate). Altele, fără stabilitate, cer continuarea melodiei.

Sistemul de unire a sunetelor de diferite înălțimi, cu și fără stabilitate, se numește, în cadrul creației muzicale, tonalitate.

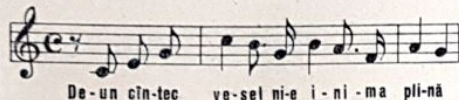
MAJORA ȘI MINORA

Sunetul care are cea mai mare stabilitate din cadrul unei tonalități se numește tonică.

Acesta, împreună cu sunetele de pe treapta a 3-a și a 5-a, formează acordul de tonică, care determină și caracterul major sau minor al tonalității.

TONALITATEA MAJORĂ

DACĂ ACORDUL DE TONICĂ ARE TERTĂ MARE LA BAZĂ,
TONALITATEA SE NUMEȘTE MAJORĂ.

DO
MAJOR

DO
MINOR

TONALITATEA MINORĂ

DACĂ ACORDUL DE TONICĂ ARE TERTĂ MICĂ LA BAZĂ,
TONALITATEA SE NUMEȘTE MINORĂ.

ACORDUL
TONIC MINOR

GAMA

Sunetele tonalității, așezate în ordinea înălțimii de la tonică pînă la repetarea ei prin octavă, formează gama.

Sunetele gamei se numesc trepte. Numerotarea treptelor se face în ordine suitoare, începînd de la primul sunet-tonică.

ORDINEA TREPTELOR

DO
MAJOR

DENUMIREA TREPTELOR

CONSTRUCȚIA
GAMEI MAJORE
ÎN ORDINE SUITOARE

1^{ton} 1^{ton 1/2} 2^{ton} 1^{ton} 1^{ton} 1^{ton 1/2} 2^{ton}

ATRAȚIA SUNETELOR STABILE ȘI NESTABILE ÎN TONALITATEA MAJORĂ ȘI ÎN CEA MINORĂ

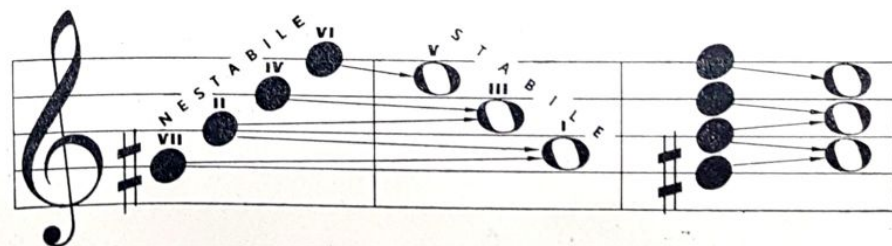
Tendința sunetelor nestabile de a se sprijini, în construcția liniei melodice, pe cele stabile se numește atracție.

Această atracție, efectuată prin intervalul de secundă mare sau mică, se numește rezolvare sau dezlegare.

De exemplu în: DO MAJOR

De exemplu în: LA MINOR

ACORDURILE

Acord se numește suprapunerea de trei sau mai multe sunete. Armonie se numește știința înălțurii acordurilor.

ACORDUL ȘI RĂSTURNĂRILE LUI

STARE DIRECTĂ Răsturnarea I-a Răsturnarea II-a

CU FUNDAMENTALA ÎN BAS CU TERȚA ÎN BAS CU CVINTA ÎN BAS

ACORDUL

MAJOR

MINOR

ÎN CAZUL SCRIERII NOTELOR PENTRU ACORDEON,
ACORDUL MAJOR SE ÎNSEAMNĂ CU LITERA „M”,
IAR ACORDUL MINOR CU LITERA „m”

ACORDURILE DE PE TREPTILE GAMEI:

Do major I II III IV V VI VII

ACORDUL DE TONICĂ ACORDUL DE SUBDOMINANTĂ ACORDUL DE DOMINANTĂ

La minor I II III IV V VI VII

ACORDUL DE TONICĂ ACORDUL DE SUBDOMINANTĂ ACORDUL DE DOMINANTĂ

DIFERITELE POZIȚII ALE ACORDURILOR PENTRU COR MIXT

ACORDURILE POT FI ARANJATE
ÎN POZIȚIA STRÎNSĂ SAU LARGĂ A VOCILOR
POZIȚIA STRÎNSĂ POZIȚIA LARGĂ

SOPRAN
ALTO
TENOR
BAS

ACORDUL POATE FI ARANJAT
ÎN POZIȚIA DE OCTAVĂ, TERȚĂ SAU CVINTĂ, (SOPRANUL FAȚĂ DE BAS)
POZIȚIA DE OCTAVĂ POZIȚIA DE TERȚĂ POZIȚIA DE CVINTĂ

FIGURAȚIA ARMONICĂ
(executarea sunetelor acordului sub formă de arpeggiu)

ș. a. m. d.

ACORDURILE DE SEPTIMĂ

Acordul de septimă este format din suprapunerea a 4 sunete aranjate la intervale de terță.
Acordul de septimă construit pe treapta a V-a (dominantă) a gamei majore sau minore armonice se numește acord de septimă de dominantă.

ACORDUL DE SEPTIMĂ ȘI RĂSTURNĂRILE LUI

STARE DIRECTĂ Răsturnarea I-a Răsturnarea II-a Răsturnarea III-a

CU FUNDAMENTALA ÎN BAS CU TERȚA ÎN BAS CU CVINTA ÎN BAS CU SEPTIMA ÎN BAS

Fa major

ACORDUL DE SEPTIMĂ DE DOMINANTĂ CU RĂSTURNĂRILE ȘI REZOLVAREA LUI PE ACORDUL DE TONICĂ

Stare directă Răst. I-a Răst. II-a Răst. III-a Stare directă Răst. I-a Răst. II-a Răst. III-a

Do major La minor

TONALITĂȚI MAJORE

Tonalitățile majore sau minore pot fi construite pornind de la oricare sunet.
Sunetul de la care se pornește și caracterul major sau minor determină denumirea tonalității,
ex. si b major, fa major ș. a. m. d. Tonalitățile pot fi cu diezi sau bemoli, după cum indică armura respectivă.
O melodie poate fi scrisă și cântată în mai multe tonalități.

ex: Fragment din „Cântecul patriei” de I. Dunaevski notat în diferite tonalități:

DO MAJOR ACORDUL DE TONICĂ DIAPAZONUL (INTINDEREA) CÎNTECULUI

Ne-sfîr-și-tă-i ț-a-ra mea iu-bi-tă

FA MAJOR ACORDUL DE TONICĂ DIAPAZONUL (INTINDEREA) CÎNTECULUI

Ne-sfîr-și-tă-i ț-a-ra mea iu-bi-tă

SOL MAJOR ACORDUL DE TONICĂ DIAPAZONUL (INTINDEREA) CÎNTECULUI

Ne-sfîr-și-tă-i ț-a-ra mea iu-bi-tă

TABLUL TONALITĂȚILOR MAJORE

Do major

Do major

Fa major – 1 bemol

Sol major – 1 diez

Si b major – 2 bemoli

Re major – 2 diezi

Mi b major – 3 bemoli

La major – 3 diezi

La b major – 4 bemoli

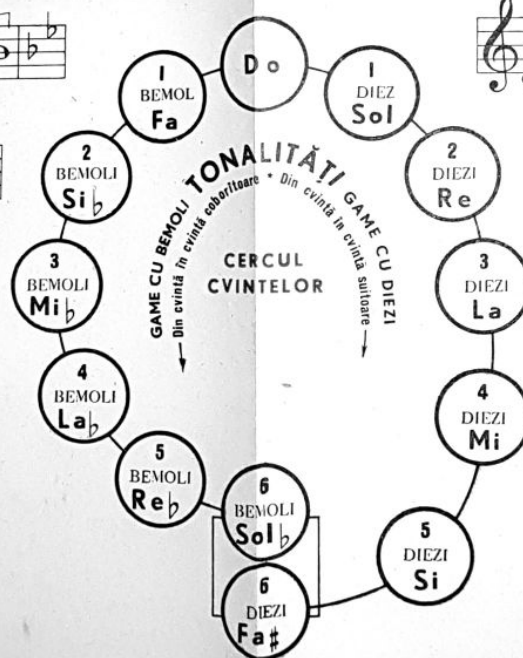
Mi major – 4 diezi

Re b major – 5 bemoli

Si major – 5 diezi

Sol b major – 6 bemoli

Fa # major – 6 diezi

TONALITĂȚI MINORE

GAMELE MINORE NATURALE

Gama formată pornind de la treapta a VI-a a oricărei game majore și care folosește
aceleași sunete ca și gama majoră se numește gamă minoră naturală.

Asemenea game – una majoră și alta minoră, dar făcute din aceleași sunete – se numesc game relative. Ele au aceeași armură.

DO MAJOR **LA MINOR**

TABLOUL TONALITĂȚILOR MINORE

La minor **La minor**

Re minor – 1 bemol **Mi minor – 1 diez**

Sol minor – 2 bemoli **Si minor – 2 diezi**

Do minor – 3 bemoli **Fa# minor – 3 diezi**

Fa minor – 4 bemoli **Do# minor – 4 diezi**

Si# minor – 5 bemoli **Sol# minor – 5 diezi**

Mi# minor – 6 bemoli **Re# minor – 6 diezi**

CERCUL CVINTELOR

GAME CU BEMOLI **GAME CU DIEZI**

TONALITĂȚI MINORE

(continuare din planșa 10)

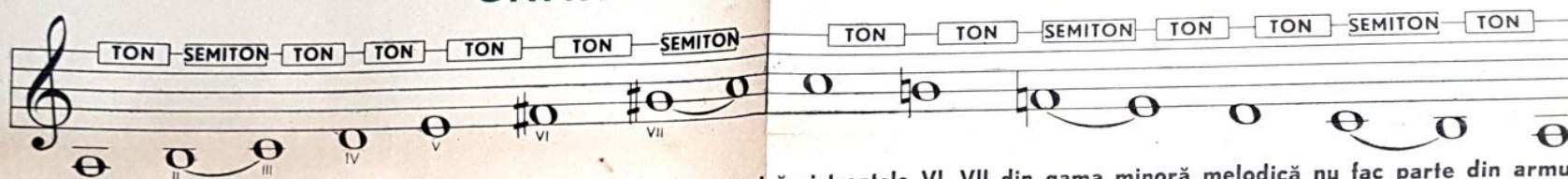
GAMELE MINORE ARMONICE ȘI MELODICE

În gama minoră armonică, alți în suire cîi și în coborîre, treapta a șaptea se ridică cu un semiton.
În gama minoră melodică în suire, treapta a șasea și a șaptea se ridică cu un semiton iar în coborîre se desființează accidenții suitori de pe treptele VI și VII, gama devenind minoră naturală.

GAMA LA MINOR ARMONIC

GAMA LA MINOR MELODIC

Observațiune: Accidenții de pe treapta a VII-a din gama minoră armonică și treptele VI, VII din gama minoră melodică nu fac parte din armură.

GAME MINORE

ARMONIC	MELODIC	ACCIDENT	ARMONIC	MELODIC
LA	LA	1 ACCIDENT	MI	MI
RE	RE	2 ACCIDENT	SI	SI
SOL	SOL	3 ACCIDENT	FA#	FA#
DO	DO	4 ACCIDENT	DO#	DO#
FA	FA	5 ACCIDENT	SOL#	SOL#
SI	SI	6 ACCIDENT	RE#	RE#

TEMPO-UL (MIȘCAREA) ȘI NUANȚELE

SE NUMEȘTE „TEMPO” GRADUL DE IUȚEALĂ CU CARE SE EXECUTĂ O PIESĂ MUZICALĂ

INDICAȚIUNI PRIVIND TEMPO-UL (MIȘCAREA) MIȘCĂRI RARE:

LARG - FOARTE RAR - (Largo)
RAR - (Lento)
GRAV - RAR ȘI GRAV - (Grave)
DESTUL DE RAR - (Adagio)

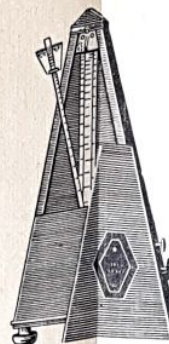
TEMPO-URI MODERATE

LINIȘTIT - POTRIVIT SPRE RAR - (Andante)
POTRIVIT - (Moderato)

TEMPO-URI REPEZI

REPEDE - (Allegro)
VIU - (Vivo)
FOARTE REPEDE - (Presto)

N. B. De multe ori, indicațiunile privind tempo-ul arată și caracterul de execuție (interpretare).

METRONOMUL - este un instrument pentru determinarea tempo-ului (mișcării). Acul metronomului poate indica orice bătaie în cursul unui minut. Indicațiunile scrise, ca de exemplu: $M = 100$, înseamnă că la 100 de băți pe minut, fiecare pendulare a acului trebuie să corespundă cu fiecare pătrime a măsurii.

INDICAȚIUNI PRIVIND CARACTERUL DE EXECUȚIE (INTERPRETARE) STACCATO - (PUNCTUL PUS DEASUPRA SAU SUB NOTĂ), indică o execuție în care valorile de note se reduc la jumătate.

Se scrie Ve-sel cin-tă-a-cor-de-o-nul

Se execută Ve-sel cin-tă-a-cor-de-o-nul

LEGATO - Linia curbă pusă deasupra sau dedesubtul notelor, indică o execuție (interpretare) legală. De exemplu: începutul cîntecului „Trec corăbii peste Volga” prelucrare de A. Novicov.

MĂREȚ, IMPUNĂTOR, LARG

PATRIA MEA

Muzica: A. NOVICOV

ÎNSEMNAȚIA GRAFICĂ A DIFERITELOR NUANȚE PRIVIND EXECUȚIA (INTERPRETAREA)

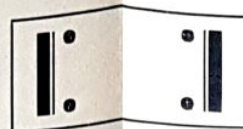
FOARTE ÎNCET <i>pp</i> Pianissimo	ÎNCET <i>p</i> Piano	DESTUL DE ÎNCET <i>mp</i> Mezzo piano	POTRIVIT DE TARE <i>mf</i> Mezzo forte	TARE <i>f</i> Forte	FOARTE TARE <i>ff</i> Fortissimo	DIN CE ÎN CE MAI PUTERNIC (CRESCÎND) Crescendo	DIN CE ÎN CE MAI ÎNCET (DESCRESCÎND) Decrescendo	ACCENTUAT ȘI RETRAS <i>sfz</i> Sforzando
GRĂBIND Accelerando		ÎNCETININD Ritardando		REȚINUT Ritenuto	A SE EXECUTĂ ÎN TEMPO-UL ÎNȚIAL A tempo sau Tempo I (Primul)			

SEMNELE DE PRESCURTARE ÎN SCRIEREA MUZICALĂ

SEMNE DE REPETIȚIE

Semnul de repetare a întregii piese muzicale sau numai a unei părți din ea se numește semn de repetiție.

Părțile piesei muzicale cuprinse între semnele de repetiție se repetă câteodată. Repetiția se indică prin semnul ∞ (dela semn).

VOLTA

În cazul când ultima parte a fragmentului ce se repetă, se schimbă, atunci deasupra acestei părți se pune semnul 1 (volta I), iar partea modificată se adaugă după semnul de repetiție, purtând deasupra semnul 2 (volta II).

Exemplu: „ÎNFLOREȘTE, PĂMÎNT COLHOZNIC”. Muzica: S. TULICOV, Text: L. OȘANIN.

Refrenul: larg-mișcător $\text{♩} = 84$

In - flo - re - ște, scum-pă gli - e-a mea. Soa-re cald stră-lu - ci - tor lu-mi - nea-ză. Scum-pul meu pă-mînt Soa - re cald, stră-lu - ci - tor lu-mi - cald, stră-lu - ci - tor.

SCRIEREA PRESCURTATĂ A NOTELOR, A GRUPELOR DE NOTE ȘI A PAUZELOR CE SE REPETĂ

TREMOLO

ARPEGGIAT

SE SCRIE

SE EXECUTĂ

11

MĂSURI
PAUZĂ

ORNAMENTE

Ornamentele (înflorituri) melodice se indică prin semne speciale

APOGIATURA

De obicei se execută luînd din durata notei anterioare

TRILUL

GRUPETO

MORDENT

SE SCRIE

SE EXECUTĂ

MODURILE DE Scriere A COMPOZIȚIILOR (CREAȚIILOR) MUZICALE

Notele armoniei se scriu unele sub altele pe unul sau mai multe portative

PARTITURA

Compoziția muzicală pentru mai multe voci sau instrumente se scrie în formă de partitură

PARTITURA CORALĂ

Cor din opera „SADCO”

Muzica: N. A. RIMSKI-KORSAKOV

SOPRAN
ALTO
TENOR
BAS

f I-năl-ți-me i-năl-ți-me sub cer se-nin

ÎN JOS PE RÎU

Prelucrare: P. CESNOKOV

VIU

S *f* In jos pe ri-u me-reu in-spre Ka-zan-ca

A

COR

T *f*

B

AH, SUB MĂRI!

Prelucrare: P. CESNOKOV

MODERAT

SOLO SOPRAN *f* Ah! cum sub me-ri - so - ru ti - uăr

S

A Ah! cum sub măr ah!

COR

T

B

PARTITURA DE ORCHESTRĂ

(PENTRU INSTRUMENTE POPULARE)

BÎLINA

N. CEAPLIGHIN

Moderat, energie

DOMRE

SOPRAN I II

ALTO I II *mf*

BAS I II

ACORDEON

TRIANGLO (TRIUNGHIU) TOBA MICĂ TALGERE TOBA MARE

Moderat, energie

PRIME *p*

SECCUNDE *p*

ALTO *p*

BAS *p*

CONTRABAS *p*

A. Scrierea PE UN SINGUR PORTATIV PATRIA MEA

Muzica: A. NOVIKOV

REFREN

COR *f* Pa-tri-e iu-bi-tă

B. Scrierea PE DOUĂ PORTATIVE LA FÎNTÎNA DUPĂ DEAL

ACORDEON

mf

m

M

M

M

C. Scrierea CÎNTECULUI CU ACOMPA NIAMENT DE PIAN CÎNTEC DE LEAGĂN

Muzica: W. A. MOZART

LINISTIT

VOCE *p* Dormi scum-pul ma-mei o - dor

PIAN

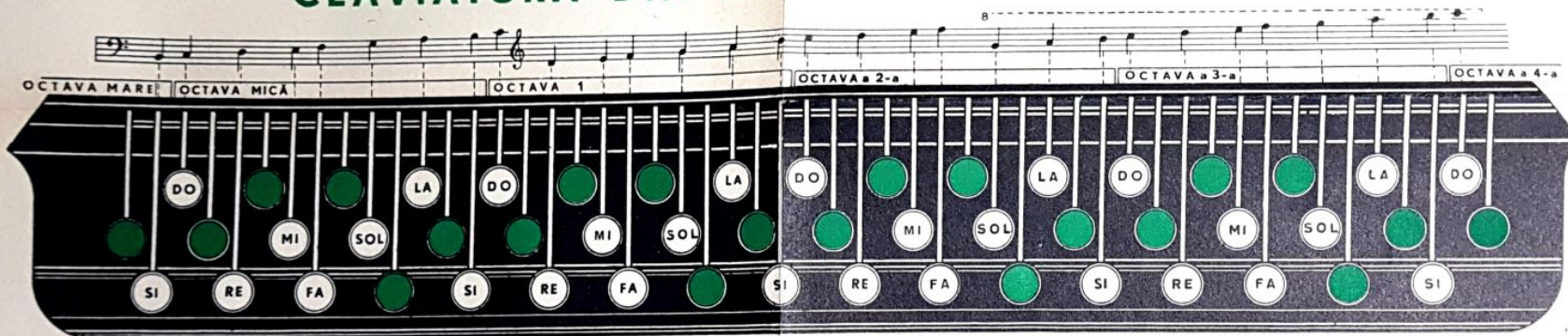
CLAVIATURA PIANULUI

Partea stângă a claviaturii pianului

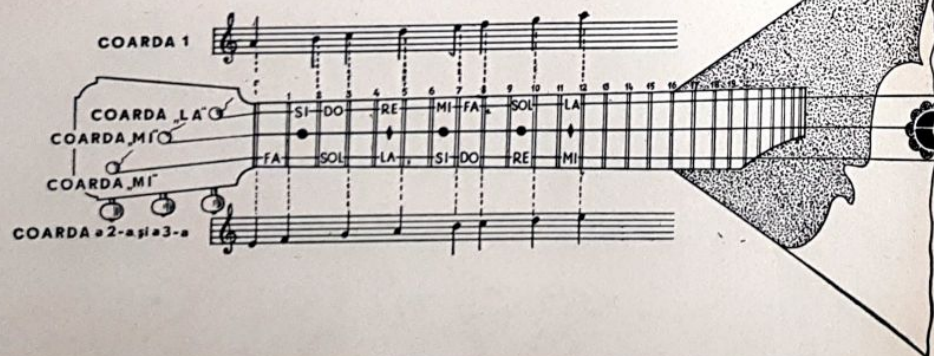
Partea dreaptă a claviaturii pianului

CLAVIATURA DIN DREAPTA A BAIANULUI

BALALAICA

DOMRA CU PATRU COARDE ȘI MANDOLINA

